

UVODNIK

Ovaj broj "Kemije u industriji" posvećen je obilježavanju 100. obljetnice rođenja Vladimira Preloga, dobitnika Nobelove nagrade za kemiju 1975., našeg sunarodnjaka, profesora organske kemije na Tehničkom fakultetu (kemijski odsjek, danas Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije) u Zagrebu u razdoblju 1935.–1941.

Tom prigodom je 12. i 13. listopada 2006. u Zagrebu održan stručno-znanstveni skup pod nazivom "Vladimir Prelog i hrvatska kemija" u organizaciji Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije, farmaceutske tvrtke "Pliva" d. d. i Instituta "Ruđer Bošković", svi iz Zagreba, te pod visokim pokroviteljstvom Hrvatskog sabora, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Sveučilišta u Zagrebu, i UNESCO-a. Sponzori skupa bili su Fakultet kem. inž. i tehnologije, "Pliva" d. d., Institut "Ruđer Bošković" te Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa iz Zagreba. Skup se održavao na Fakultetu kemijskog inženjerstva u Zagrebu, kao i u farmaceutskoj tvrtki "Pliva" d. d.

Eminentni organski kemičari, znanstveni savjetnici u institutima, voditelji znanstveno istraživačkih grupa te profesori organske kemije na zagrebačkom Sveučilištu govorili su o svojim sjećanjima na znanstveno djelovanje Vladimira Preloga u doba njegovog rada u Zagrebu te o utjecaju V. Preloga na razvoj organske kemije u našoj sredini. Vladimir Prelog je, osim što je i sam već u svojim najranijim danima kao profesor na fakultetu mnogo znanstveno radio i to ovjekovječio nizom istaknutih zn. radova objavljenih u međunarodnim priznatim časopisima, odgojio čitav niz nasljednika, (kako u "Plivi" tadašnji "Kaštel" tako i na fakultetima) koji su kasnije bili nosioci znanja iz organske kemije i to prenosili na mlađe suradnike sve do današnjih dana. Tako su mlađi uspješni znanstvenici, dobitnici "Prelogove nagrade za kemiju", govorili i o svom znanstvenom radu.

U ovom broju časopisa pojavit će se u pisanom obliku dio referata održanih na skupu, koji se mogu podijeliti u dvije osnovne grupe. U prvu grupu referata spadaju referati koji opisuju sjećanja na Preloga, njegov utjecaj na razvoj organske kemije u prošlom stoljeću, što se posebno odnosi na razvoj novih sintetskih metoda, kao i na istraživanje strukture niza prirodnih spojeva (akademik D. Sunko "Vladimir Prelog i organska kemija u proteklom stoljeću"), na uvođenje i razvoj sinteze organskih spojeva, osobito heterocikličkih u Zavodu za organsku kemiju današnjeg Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije tzv. "Prelogovog zavoda" (prof. K. Jakopčić, "Vladimir Prelog i Zavod za organsku kemiju") te Prelogovoj suradnji sa industrijom ("Kaštel" – danas "Pliva") i izobrazbom niza, kasnije eminentnih organskih kemičara u našoj sredini (dr. sc. K. Kovačević "Nobelovac Vladimir Prelog – učitelj hrvatskih kemičara").

U drugu grupu spadaju radovi koji predstavljaju pregled znanstvenog područja autora, bilo na području istraživanja kompleksnih ugljikohidratnih molekula (prof. Š. Horvat "Sintetski glikokonjugati: model za proučavanje biomolekularnih procesa i šećerima potaknutih neenzimskih preobrazbi peptida/proteina"), bilo na području sinteze i fotokemijske sinteze heterocikličkih spojeva (prof. B. Zorc i prof. I. Butula, "Čudesna molekula benzotriazol" te prof. M. Šindler i doc. I. Škorić "Svjetlom do heteropolicikličkih spojeva; reakcije supstituiranih furostilbena").

Rad dr. sc. S. Mutaka, Prelogovog doktoranda i suradnika "Plive" d. d. specifičan je po sadržaju, a opisuje grupu organskih nitro-spojeva, koji pokazuju raznoliku primjenu, (dr. sc. S. Mutak "Nitro-spojevi kao otapala, lijekovi, međuprodukti i eksplozivi").

Ostala održana predavanja pojavljivat će se u sljedećim brojevima "Kemije u industriji" kako će ih izlagatelji proslijediti časopisu.

Dr. sc. Grace Karminski-Zamola,
red. prof. organske kemije
Fakultet kemijskog inženjerstva
i tehnologije u Zagrebu